

Vademecum: januari 2016
Onderwerp: Klassenmanagement

De klaslokalen sluiten aan bij de belevingswereld van de kinderen. Dat betekent dat deze ruimtes gezellig, ordelijk en overzichtelijk zijn ingericht. De wanden zijn bekleed met materiaal passend bij de betreffende leeftijdsgroep en werkjes van de leerlingen. De klas als leeromgeving is uitdagend en bevordert exploratief gedrag met o.a. computers, een thema- en/of kijktafel, lees -, ontdekhoek. Ook is er in de groepen 3 t/m 8 een instructietafel aanwezig voor individuele of groepsgewijze instructie. Bij de kleuters wordt de instructie op wisselende plaatsen gegeven. De organisatie van de onderwijsleermaterialen is dusdanig dat het de zelfstandigheid van kinderen bevordert. Gebruik -, correctie- en verbruiksmateriaal liggen op een vaste plaats. Ook handleidingen, klassenregels, calamiteitenplan en klassenmap zijn duidelijk aanwezig.

De klaslokalen zijn 'dynamisch' ingericht. De basisopstelling is in tafelgroepjes, waar vanuit er klassikaal, groepsgewijs of individueel kan worden gewerkt, aansluitend bij bepaalde activiteiten. De groepjes zijn heterogeen samengesteld en worden periodiek gewisseld. Leerlingen worden betrokken bij het samenstellen ervan.

Bij de inrichting letten we met name op de zogeheten actiezone van de leerkracht, het plaatsen van de instructietafel en niet-storende looproutes (bijv. naar de zelfstandig werkkast of correctietafel). Ook moet er de mogelijkheid zijn om een kring te vormen. Alle uitgangen vrijlaten evenals de vensterbank van vluchtweg raam.

Doel

Voorspelbaarheid van leerkrachtgedrag tijdens instructiemomenten en bij het zelfstandig werken zodanig structureren dat leerlingen optimaal worden ondersteund bij het omgaan met uitgestelde aandacht en de planning van de leerkracht wordt veiliggesteld.

Toepassingsgebied

Deze procedure heeft betrekking op alle instructiemomenten en zelfstandig werktijd

Algemeen

Op onvoorspelbaarheid van leerkrachtgedrag reageren veel kinderen emotioneel, vaak door het laten zien van gedrag dat door de leerkrachten wordt uitgelegd als problematisch. Voorbeelden zijn: over beweeglijkheid, te pas en te onpas aandacht vragen door te roepen, de vingers in de lucht steken of boosheid. Soms ook apathisch gedrag. Als er gedurende de dag, in het bijzonder tijdens instructiemomenten, geen belangrijke punten van gelijkmatigheid zijn dan blijven verwachtingen van kinderen en voorspellingen onvervuld. Het kind gaat zich onzeker voelen. Voorspelbaarheid in leerkrachtgedrag vinden we dan ook een wezenlijke voorwaarde voor het welbevinden van onze leerlingen. Het bepaalt niet alleen in grote mate de rust en de orde, maar ook de betrokkenheid van de kinderen bij hun werk.

Het indirect effect van onvoorspelbaarheid is veelal; dat de planning van instructie van de leerkracht in gevaar komt en het zelfstandig denken en werken van de kinderen wordt belemmerd.

Succesindicatoren

Om voorspelbaarheid in leerkrachtgedrag veilig te stellen achten wij als team de volgende succesindicatoren van belang:

1. Lesmomenten zijn zoveel mogelijk gestructureerd en in tijd begrensd.
 - duidelijk communicatie
 - regels herhalen
 - start- en eind/evaluatiemoment bepalen
 - verwachtingen uitspreken
 - bordgebruik (visualisatie/teksten)
 - tijdsoriëntatie (stelklok)

- heldere indeling van de lessen(duidelijk onderscheid tussen hulp - en tussentijdse instructieprocessen==>rondes lopen/instructietafel voor de gr. 3 t/m 8 en voor de gr. 1 en 2 een losse instructieplaats)
 - visualiseren dagindeling d.m.v. dagritme kaarten voor de groepen 1 t/m 5 en dagagenda met tijdaanduiding voor de gr. 6 t/m 8.
2. Het is voor de kinderen duidelijk wanneer de groepsleerkracht wel/niet aanspreekbaar is. Waar nodig wordt gebruik gemaakt van symbolen (stoplicht, nakijkbord, rood/groen hulpbord)
 3. Er zijn instructieperiodes waarbij er contact is met de kinderen in een vaste volgorde. Tijdens de verwerking is er contact met de kinderen. Dit contact wordt geïnitieerd door de leerkracht als deze zijn hulprondes loopt. Het contact is nadrukkelijk niet bedoeld om instructie te geven.
 4. Leerkrachten groep 1 en 2 lopen steeds een vaste ronde en helpen de kinderen die hun stoplichtje (cirkel met rode en groene kant) op rood hebben liggen.

Toetsing succes-indicatoren

Het thema is voor ons erg belangrijk. Vandaar dat we **1 keer per jaar** bovengenoemde succesindicatoren evalueren. (bijlage S2-2)

In document **S2-1** is de schoollijn weergegeven. Hoe de succesindicatoren in de verschillende groepen zichtbaar worden gemaakt is hier te lezen.

bijlage

S2-1 schoollijn voorspelbaarheid leerkrachtgedrag

- Het schuingedrukte vermeldt datgene dat nog in ontwikkeling is.
- Een keer in het jaar vindt evaluatie van dit borgdocument plaats. met aanpassing van de bijlages.

Bijlage S2- 1 voorspelbaarheid in leerkrachtgedrag

succesindicator		Groep1/2	Groep 3 t/m 5	Groep 6 t/m 8
*Iesmomenten worden nadrukkelijk geopend en afgesloten	a	In de kleutergroepen wordt gebruikgemaakt van dagritme kaarten. Regelmatig aangeven bij welk deel van de dagindeling je bent. De dagritme kaart die geweest is draaien we om.	➔ idem In deze groepen wordt er ook gebruik gemaakt van dagritme kaarten en gestart met symbolen voor rondje/instructie etc.,	Hier wordt de dagagenda op bord gezet met tijds aanduiding. <i>Het onderdeel dat geweest is wordt aangevinkt.</i>
	b	De werktijd wordt aangegeven met een echte klok en een klok waarop we de eindtijd instellen. Ongeveer 5 minuten voor verstrijken van werkles bekijken we de klokken en geven aan dat de laatste 5 minuten zijn ingegaan..	Hier gebruikt men twee klokken voor tijds aanduiding van werkles/zelfstandig werken ; 1 echte klok en een stelklok. In groep 4 wordt gestart met weektaken.	➔ idem <i>In weektaakbrief zullen er symbolen komen wanneer specifieke instructie . I/ ZW/Nakijksymbool gegeven gaat worden. LLn. Weten dan dat ze hierop moeten wachten als ze niet verder kunnen</i>

	c	Regels en afspraken hangen zichtbaar in de groep. De kinderen wordt aangeleerd hoe hiermee om te gaan. <i>Hier maken we gebruik van symbolen/ foto's</i>	→ idem	→ idem
	d	Lessen regelmatig gezamenlijk afsluiten. Dit kan in de kring gebeuren. evaluatierondje	We geven regelmatig een plenaire terugblik op de les(product).Kinderen corrigeren soms zelf. Feedback wordt vrij snel na werk gegeven.	Tijdens afsluiting hebben we aandacht voor het product en proces. We stellen vragen zoals: Hoe heb je gewekt? wat vond je moeilijk?heb je problemen gehad?heb je goed gewerkt?Wat vond je moeilijk
*Tijdens lesmomenten is de aandachtsverdeling gereguleerd	a	Rondjes lopen volgens vast patroon. Leerlingen leren omgaan met uitgestelde aandacht. Oudste met oudste of jongste kleuters laten werken d.m.v. doorzichtige kaartjes met twee poppetjes die we over een werkje op het planbord hangen. Extra instructie duidelijk aangeven aan de groep.	Lessen verlopen <i>steeds vaker</i> in een vast patroon met start- en hulprondes en instructiemomenten met gebruik van de instructietafel.	→ idem Wat kun je doen als iets niet kunt/snapt?→woordenboek/atlas etc. raadplegen. →medeleerling vragen zonder te storen →alvast aan andere taak beginnen.
	b	De kinderen hebben ieder een stoplichtje (cirkel met een rode en groene kant). Tijdens het werken met materialen uit de kast leggen ze dit op tafel en draaien het op rood als ze hulp nodig hebben.	Leerkrachten werken met stoplicht rood/oranje / groen. De kinderen hebben een rood/groen stoplichtje om aan te geven of ze een vraag hebben tijdens de hulprondes.	→ idem
* Er is een onderscheid tussen hulpcontacten en instructiecontacten (andere tafel)	a	Voor de instructie is gekozen voor een niet vaststaande instructieplaats. Alle tafels kunnen instructietafels zijn.	Er is een instructietafel aanwezig. Deze wordt vooraf duidelijk gemaakt aan de kinderen.	idem